

MINISTERSTVO HOSPODÁRSTVA SLOVENSKEJ REPUBLIKY

M A T E R I Á L

NA ROKOVANIE INTERNÉHO DOZORNÉHO A MONITOROVACIEHO VÝBORU PRE FONDY EÚ

Č. 22

Názov materiálu	Bod 7 Informácia k implementácii programov interregionálnej spolupráce k 30. júnu 2008
Dôvod predloženia materiálu	iniciatívny materiál
Materiál vypracoval	Mgr. Miroslava Dianišková, HŠR, odbor IBS Mgr. Viktor Paulen, HŠR, odbor IBS Ing. Marcel Sládok, HŠR, odbor IBS PhDr. Marek Hajduk, PhD., riaditeľ odboru interregionálnej a bilaterálnej spolupráce
Materiál predkladá	Ing. Iveta Pabišová, generálna riaditeľka sekcie podporných programov
Materiál odsúhlasil	Ing. Ivan Rybárik, štátny tajomník
Materiál obsahuje	1. Návrh záverov 2. Predkladacia správa 3. Informácia k implementácii programov interregionálnej spolupráce k 30. júnu 2008 4. Prílohy, grafy, tabuľky
Na rokovanie sa odporúča prizvať	-
Na materiál sa vzťahuje obmedzenie prístupu k informáciám	nie

Návrh uznesenia

Z rokovania
Interného dozorného a monitorovacieho výboru pre fondy EÚ
zo dňa 30. júna 2008

Interný dozorný a monitorovací výbor pre fondy EÚ

A. berie na vedomie

- A.1** Informáciu k implementácii programov interregionálnej spolupráce k 30. júnu 2008

generálnej riaditeľke sekcie podporných programov

C. ukladá

- C.1** predložiť aktualizovanú Informáciu k implementácii programov interregionálnej spolupráce k 30.11.2008

T: predložiť na rokovanie IDMV
v mesiaci december 2008

Predkladacia správa

Materiál „Informácia k implementácii programov interregionálnej spolupráce k 30. júnu 2008“ je predkladaný na rokovanie Interného dozorného a monitorovacieho výboru pre fondy EÚ ako iniciatívny.

Cieľom predkladaného materiálu je informovať IDMV o stave implementácie programov interregionálnej spolupráce (INTERREG IIC a INTERREG IVC) ku dňu 30. júna 2008.

V súlade s uznesením vlády SR č. 359/2002 a uznesením vlády SR č. 1005/2006 vykonáva Ministerstvo hospodárstva SR (ďalej len „MH SR“) funkciu Národného orgánu pre program INTERREG IIC v skrátenom programovom období 2004-2006 a funkciu Národného orgánu pre program INTERREG IVC pre programové obdobie 2007-2013 (ďalej len „NO“).

Národný orgán v zastúpení odboru interregionálnej a bilaterálnej spolupráce v spolupráci s príslušnými nadnárodnými riadiacimi orgánmi programov interregionálnej spolupráce vytvorenými v zmysle ustanovení Nariadenia Rady (ES) č. 1260/1999 a Nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006, riadi a koordinuje aktivity v rámci interregionálnej spolupráce na národnej úrovni.

Materiál pozostáva z troch základných častí, záverov a odporúčaní.

1. Stav implementácie programov interregionálnej spolupráce
2. Monitorovanie programov interregionálnej spolupráce
3. Kontrola a audit programov interregionálnej spolupráce

Súčasťou materiálu sú grafy a tabuľky uvedené v prílohe.

Materiál nebol predmetom pripomienkového konania v rámci IDMV vzhľadom na jeho informatívny charakter.

Informácia k implementácii programov interregionálnej spolupráce k 30.6.2008

Úvod

V súlade s uznesením vlády SR č. 359/2002 a uznesením vlády SR č. 1005/2006 vykonáva Ministerstvo hospodárstva SR funkciu Národného orgánu pre program INTERREG IIC v skrátenom programovom období 2004-2006 a funkciu Národného orgánu pre program INTERREG IVC pre programové obdobie 2007-2013.

Národný orgán v zastúpení odboru interregionálnej a bilaterálnej spolupráce v spolupráci s príslušnými nadnárodnými riadiacimi orgánmi programov interregionálnej spolupráce vytvorenými v zmysle ustanovení Nariadenia Rady (ES) č. 1260/1999 a Nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006, riadi a koordinuje aktivity v rámci interregionálnej spolupráce na národnej úrovni. Okrem iného zabezpečuje informačné a publikačné aktivity, poradenskú činnosť pre potenciálnych žiadateľov, resp. projektových partnerov v etape prípravy a implementácie projektov, organizuje odborné semináre zamerané na oblasť finančnej kontroly, projektového riadenia, monitorovania a implementácie projektov. V súlade s príslušnými ustanoveniami NR ES a národnej legislatívy vykonáva prvostupňovú kontrolu, resp. predbežnú finančnú kontrolu, certifikuje výdavky a vydáva Prehlásenia o overení pre slovenských projektových partnerov. Súčasne zastupuje ministerstvo na pracovných zasadnutiach a rokovaní nadnárodných orgánov zriadených pre programy interregionálnej spolupráce (nadnárodný Monitorovací výbor, Skupina kontrolórov na I. úrovni).

Programy interregionálnej spolupráce sú zamerané na spoluprácu regiónov s cieľom prekonať regionálne disparity a vytvoriť predpoklady pre vznik homogénneho celku, ktorý bude schopný dosahovať a naplňovať ciele vychádzajúce z Lisabonskej a Göteborgskej agendy. Súhrnným cieľom programu INTERREG IIC, ktorý sa zameriava na interregionálnu spoluprácu, je zlepšenie efektívnosti politík, nástrojov regionálneho rozvoja a súdržnosti tzv. štruktúrovanou cestou, t.j. formou výmeny informácií a vzájomným odovzďávaním skúseností. Účelom tohto programu je prekonávanie prekážok, ktoré kladú národné hranice vyváženému rozvoju a integrácii celého európskeho priestoru. Ako súčasť štrukturálnych fondov EÚ je program INTERREG IIC v súlade s úsilím zabezpečiť harmonický, vyvážený a udržateľný rozvoj v celej Európe. Program INTERREG IIC sa preto usiluje o podporu celoeurópskej spolupráce medzi regiónmi a obcami za účelom prenosu a výmeny informácií, znalostí a získanej praxe zo všetkých druhov činností, ktoré sú podporované v rámci Cieľa I a 2 ŠF EÚ, programov Iniciatívy Spoločenstva INTERREG a Iniciatívy Spoločenstva URBAN (urbanistického vývoja a budúcich regionálnych inovačných akčných programov).

Program INTERREG IIC je chápaný ako prostriedok k zvýšeniu rozvoja prostredníctvom skúseností iných. Touto cestou sa môže pridaná hodnota jednotlivých projektov realizovaných zo ŠF EÚ v rôznych konkrétnych regiónoch rozšíriť na celý európsky priestor. Rozsah spolupráce INTERREG IIC pokrýva celú oblasť EÚ, vrátane ostrovných a okrajových vonkajších oblastí. Program je určený pre členské krajiny EÚ, pre kandidátske krajiny, ale aj tretie krajiny, vrátane Nórskeho kráľovstva, Švajčiarskej konfederácii a štátov na južnom pobreží Stredozemného mora.

Pre jednoduchšiu organizáciu a riadenie programu bolo územie EÚ rozdelené do štyroch programových zón, v rámci ktorých sú zastúpené členské, kandidátske a tretie krajiny.

Program INTERREG IVC implementovaný v rámci programového obdobia 2007-2013 spadá do cieľa Európska teritoriálna spolupráca (ďalej len „ETS“). Cieľom programu INTERREG IVC je posilniť v programovom období 2007-2013 interregionálnu spoluprácu európskych regiónov. Je určený 27 členským krajinám EÚ, Nórskej kráľovstvu a Švajčiarskej konfederácii. Jeho prioritami sú témy vychádzajúce z Lisabonskej a Göteborgskej stratégie, a to **Inovácie a znalostná ekonomika** a **Životné prostredie a predchádzanie rizikám**.

Program INTERREG IVC je spoločný pre všetky krajiny oprávnené na predkladanie projektov. Tým sa líši od svojho predchodcu INTERREG IIIC, v rámci ktorého existovali štyri operačné zóny – Sever, Juh, Západ, Východ a jednotlivé krajiny boli oprávnené na predkladanie projektov v rámci jednotlivých programových zón podľa ich geografickej polohy. Tejto zmene je prispôbena aj jednotná organizačná štruktúra, t.j. Monitorovací výbor, Riadiaci orgán (Lille), Spoločný technický sekretariát (Lille), Certifikačný orgán, Orgán auditu (Paríž) a Kontaktné body (Rostock, Katovice, Valencia, Lille).

Špecifické tematické ciele programu INTERREG IVC

- zlepšiť regionálne a miestne politiky v oblasti inovácií a znalostnej ekonomiky, predovšetkým zameraním sa na regionálne kapacity pre výskum a technologický rozvoj, podporu podnikania a MSP, podporu podnikateľských rozvojových a inovačných iniciatív, podporu využívania informačných technológií (IKT) a podporu v oblasti zamestnanosti, ľudského kapitálu a vzdelávania;
- zlepšiť regionálne a miestne politiky v oblasti životného prostredia a prevencie rizík, predovšetkým zameraním sa na prevenciu a manažment prírodných a technologických rizík, vodné a pobrežné hospodárstvo, odpadové hospodárstvo, biodiverzitu a ochranu prírodného dedičstva, energetickú efektívnosť a obnoviteľné zdroje, čistú a trvalo udržateľnú verejnú dopravu a kultúrne dedičstvo;

Špecifické operačné ciele

- umožniť aktérom na regionálnej a miestnej úrovni z rôznych krajín EÚ, aby si vymieňali svoje skúsenosti a poznatky;
- skontaktovať regióny s menšími skúsenosťami v konkrétnej oblasti politiky s regiónmi s väčšími skúsenosťami v danej oblasti s cieľom spoločne zlepšiť kapacity a znalosti regionálnych a miestnych zainteresovaných subjektov;
- zabezpečiť, aby sa správne praktiky identifikované v rámci projektov interregionálnej spolupráce sprístupnili ostatným regionálnym a miestnym aktérom, a aby sa zabezpečil ich prenos do regionálnych politík, konkrétne do tzv. „mainstreamových“ programov európskych štrukturálnych fondov.

Program INTERREG IVC podporuje dva typy intervencií. Regionálne iniciatívy (interregionálne kooperačné projekty) by mali riešiť problémy regionálnej politiky, ktoré sú spoločné pre všetkých zapojených partnerov v rámci tematického rozsahu tohto programu. Sú to projekty iniciované aktérmi na regionálnej a miestnej úrovni zamerané na výmenu skúseností v konkrétnej oblasti politiky s cieľom identifikovať najlepšie praktiky a rozvinúť nové nástroje a prístupy zamerané na zlepšenie efektívnosti politík regionálneho rozvoja.

Kapitalizačné projekty, vrátane tzv. zrýchlenej možnosti (Fast Track Option), budú mať formu sietí spájajúcich regióny s bohatými skúsenosťami v konkrétnej oblasti politiky a regióny, ktoré sa chcú v danej oblasti zlepšiť. Cieľom je zabezpečiť, aby najlepšie praktiky našli cestu do programov konvergenie a konkurencieschopnosti.

1.1 Stav implementácie programu INTERREG IIC

1.1.1 Iniciatíva Spoločenstva INTERREG IIC

Cieľom Iniciatívy Spoločenstva INTERREG IIC je posilnenie ekonomickej a sociálnej súdržnosti v Spoločenstve pomocou podpory cezhraničnej, nadnárodnej a interregionálnej spolupráce a vyrovnaného rozvoja teritória Spoločenstva. Tretia vetva tejto iniciatívy, t.j. INTERREG IIC, vytvorila všeobecný rámec pre interregionálnu spoluprácu. Jej cieľom je posilniť výmenu informácií, podporiť vzájomné odovzdávanie skúseností, znalostí a získanej praxe a tak zvýšiť efektívnosť politík a nástrojov pre regionálny rozvoj a súdržnosť.

Finančná alokácia pre program Iniciatívy Spoločenstva INTERREG IIC v programovom období 2002-2006 predstavuje sumu **v celkovej výške 496 mil. EUR**, pričom príspevok ERDF na jednotlivé operácie programu dosiahol sumu 304 mil. EUR (vrátane financií na prihraničné aktivity), nórsky príspevok predstavuje 2 mil. EUR a zvyšných 190 mil. EUR tvorí národné financovanie (vlastné zdroje projektových partnerov).

V rámci štyroch verejných výziev na predkladanie projektov **bolo schválených celkovo 269 spoločných nadnárodných projektov za účasti viac ako 2650 projektových partnerov**. Na realizácii programu INTERREG IIC sa podieľali projektoví partneri z viac ako 52 krajín, 194 regiónov a 494 projektových partnerov pochádzalo z krajín, ktoré vstúpili do Európskej únie dňa 01.05.2004. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že záujem o realizáciu interregionálnej spolupráce bol omnoho väčší, čomu nasvedčuje celkový počet predložených projektov vo výške 905.

Z typologického hľadiska bolo realizovaných 88 projektov vo forme sietí, 141 individuálnych projektov a 40 operácií regionálneho rámca (graf č. 1). Pokiaľ ide o tematické zameranie realizovaných projektov, prioritnú úlohu tu zohrávali témy v oblasti životného prostredia, prevencie voči rizikám, energetiky a prírodných zdrojov (22 %). Podiel projektov zameraných na regionálny rozvoj a plánovanie dosiahol 21%; podpora podnikania a SME sektor 15%; kultúrne dedičstvo a cestovný ruch 15%. Oblasť vedy, výskumu a inováciám pripadlo celkovo 9%; informačnej spoločnosti a e-governmentu 8%; zamestnanosti, sociálnej inklúzii a vzdelávaniu 6% a oblasti dopravy 4% (graf č. 2). Z toho vyplýva, že až 75 % riešených projektov v rámci programu INTERREG IIC sa priamo vzťahovalo na tematické priority programového obdobia 2007 - 2013 (38 % na vedu a výskum, inovácie, informačnú spoločnosť, MSP, zamestnanosť a vzdelanie; a 37 % na životné prostredie a prevenciu voči rizikám, energetiku a prírodné zdroje, dedičstvo a kultúru).

1.1.2. Zhodnotenie stavu implementácie projektov s účasťou slovenských projektových partnerov

V súlade s článkom 38 nariadenia rady (ES) č. 1260/1999 musí každý členský štát vytvoriť systém kontroly, ktorý umožní overiť realizáciu spolufinancovaných výrobkov a služieb, korektnosť deklarováných výdavkov na operácie realizované na jeho území a zhadu takých výdavkov a súvisiacich operácií s predpismi Spoločenstva a svojimi národnými

predpismi. To znamená, že jednou zo základných podmienok pre čerpanie finančných prostriedkov zo ŠF EÚ je zabezpečenie vykonávania finančnej kontroly na I. úrovni, tzn. kontroly oprávnenosti finančných výdavkov slovenských projektových partnerov zapojených do nadnárodných projektov.

V rámci SR funguje centrálny kontrolný systém, v ktorom finančnú kontrolu slovenských projektových partnerov na I. úrovni zabezpečujú manažéri kontroly z odboru interregionálnej a bilaterálnej spolupráce. Základným cieľom finančnej kontroly na I. úrovni je zabezpečiť, aby celkové výdavky na projekt boli v súlade s príslušnou národnou legislatívou ako aj s legislatívou Európskej únie. Finančné výdavky slovenských projektových partnerov zapojených do nadnárodných projektov v rámci Iniciatívy Spoločenstva INTERREG IIIC sú skontrolované a certifikované. Slovenským projektovým partnerom je vydané prehlásenie o overení, vystavené na oprávnenú sumu výdavkov, ktoré je zasielané vedúcemu partnerovi projektu, a na základe ktorého dochádza ku následnej refundácii finančných prostriedkov z fondu ERDF.

V rámci skráteného programového obdobia 2004-2006 bolo do programu INTERREG IIIC zapojených celkovo 28 projektových partnerov zo Slovenskej republiky, ktorí projektovú spoluprácu realizovali v 25 nadnárodných projektoch, z toho v troch prípadoch (projekt ECO4LOG, TourismPartnersEurope a ICNW) bola SR zastúpená dvomi projektovými partnermi.

Tieto projekty boli schválené v rámci štyroch verejných výziev na predkladanie projektov vyhlasovaných v období rokov 2002 až 2004, pričom v rámci prvej výzvy bol schválený 1 projekt (1 slovenský projektový partner), v rámci druhej výzvy 9 projektov (12 slovenských projektových partnerov), v tretej výzve 12 projektov (12 slovenských projektových partnerov) a v rámci štvrtej výzvy 3 projekty (3 slovenskí projektoví partneri) (graf č. 3).

Prehľad slovenských projektových partnerov zapojených do programu INTERREG IIIC podľa jednotlivých verejných výziev na predkladanie projektov možno vidieť v zozname č. 1.

Traja projektoví partneri odstúpili od realizácie projektu pred začatím realizácie projektu a jeden projektový partner odstúpil v priebehu implementácie projektu.

P.č.	Slovenský projektový partner	Projekt
1.	Slovenská akademická asociácia pre medzinárodnú spoluprácu	Regional University – Industries Strategies Network
2.	Univerzita Komenského, Pedagogická fakulta	Education Gate
3.	Academia Istropolitana Nova	CULTURED
4.	Karpatský Euroregión	Flood Awareness and Prevention Policy in border areas

Dôvodmi pre odstúpenie od projektu bol neoprávnený status organizácie pre participovanie na projekte v rámci programu INTERREG IIIC a tiež neschopnosť financovať projekt z vlastných zdrojov počas celej implementácie projektu.

U jedného projektového partnera (ZMOS) zapojeného do projektu CEEC-LOGON, neprebela žiadna kontrola zo strany MH SR, keďže si všetky výdavky financoval z vlastných zdrojov. Ako posledná sa v januári 2007 začala implementácia projektu PALAIS pochádzajúceho zo zásobníka projektov z tretej verejnej výzvy na predkladanie projektov za účasti slovenského projektového partnera Spišská regionálna rozvojová agentúra, ďalší projektový partner (BBSK Banská Bystrica) pristúpil v rovnakom roku do projektu CLOE (začiatok realizácie projektových aktivít v júli 2007).

Trvanie projektovej spolupráce pri jednotlivých projektoch spravidla nepresahuje 36 mesiacov, pričom za implementáciu projektu zodpovedá tzv. vedúci partner (lead partner) a zodpovednosť slovenských projektových partnerov spočíva v koordinácii jednotlivých komponentov projektu, resp. v spolupráci s projektovými partnermi. Z hľadiska typu operácií boli v SR zastúpené všetky tri druhy: siete ako projekty s najnižšou intenzitou spolupráce (11 projektov za účasti 14 slovenských projektových partnerov), individuálne projekty (12 projektov za účasti 12 SPP) a operácie regionálneho rámca (2 projekty za účasti 2 SPP), pričom bližšie informácie sú uvedené v grafe č. 4.

Tematické zameranie projektov, na ktorých participovali slovenskí projektoví partneri je uvedené v grafe č. 5.

Ku dňu 30.6.2008 je ukončených celkovo 20 projektov, ktoré implementovalo celkovo 23 projektových partnerov. V procese implementácie sa v súčasnom období nachádza už len jeden projekt (PALAIS) za účasti jedného projektového partnera (RRA Spišská Nová Ves). Implementácia tohto projektu sa končí v júni 2008 a termín poslednej certifikácie výdavkov je stanovený k 30.6.2008, pričom kontrola výdavkov zo strany Národného orgánu bude prebiehať v mesiaci júl 2008.

Kontrola fyzickej realizácie projektu sa u projektových partnerov vykonáva v polročných intervaloch. Až na schválené výnimky zo strany nadnárodných orgánov pre program INTERREG IIIC sa predmetná kontrola projektov vykonáva v mesiacoch júl - august za kontrolované obdobie január – jún príslušného roka a v mesiacoch január - február za kontrolované obdobie júl – december predchádzajúceho roka.

V rámci programu Iniciatívy Spoločenstva INTERREG IIIC bolo od začiatku implementácie projektov slovenskými projektovými partnermi, t.j. od roku 2003 k termínu 30. jún 2008 vykonaných celkovo 130 finančných kontrol, z toho 56 administratívnych a 74 na mieste. Aktuálna výška certifikovaných výdavkov z pohľadu rozpočtu slovenských projektových partnerov predstavuje sumu vo výške cca 1,9 mil. EUR, čo znamená 73 % čerpanie voči schválenej a následne upravenej výške celkového rozpočtu slovenských projektových partnerov zo strany vedúceho partnera projektu.

Z uvedenej sumy oprávnených výdavkov bolo refundovaných 1 335 030,57 EUR, pričom spolufinancovanie projektov zo strany slovenských projektových partnerov bolo vo výške 539 503,81 EUR.

Slovenskí projektoví partneri majú v zmysle národných predpisov povinnosť oznamovať prijatie finančnej pomoci priamo z EÚ nezaradenej do príjmov a výdavkov do štátneho rozpočtu. Jednotlivé oznámenia sú zasielané na Národný orgán, odbor interregionálnej a bilaterálnej spolupráce. Podľa informácií zasielaných na MH SR bolo ku

dňa 30.6.2008 slovenským projektovým partnerom z ERDF refundovaných 605 572,42 EUR (tabuľka č. 1: Prehľad čerpania).

1.2 Stav implementácie programu INTERREG IVC

1.2.1. Program INTERREG IVC

V súlade s uznesením vlády SR č. 1005/2006 vykonáva Ministerstvo hospodárstva SR funkciu Národného orgánu pre program INTERREG IVC pre programové obdobie 2007-2013.

Cieľom programu je umožniť spoluprácu medzi orgánmi a aktérmi na regionálnej a miestnej úrovni z rôznych krajín v EÚ plus Nórskeho kráľovstva a Švajčiarskej konfederácie zameraných na zlepšenie efektívnosti politík regionálneho rozvoja. Program INTERREG IVC prispieva k hospodárskej modernizácii. Program nadväzuje na pozitívne skúsenosti z programu iniciatívy Spoločenstva INTERREG IIIC z predchádzajúceho programového obdobia 2004 – 2006, do ktorého sa zapojilo celkovo viac ako 2650 projektových partnerov z celej EÚ a implementovali celkovo 269 projektov.

V programovom období 2007 – 2013 je pre program INTERREG IVC vyčlenených celkovo 321 mil. EUR z ERDF, kde výška národného spolufinancovania zo strany projektových partnerov pri realizácii spoločných projektov je 25% (EU15), resp. 15% (nové členské štáty, vrátane Slovenskej republiky).

Podporované sú dve prioritné osi. Prvá „**Inovácie a znalostná ekonomika**“ sa sústreďuje najmä na podtémy inovácie, výskum a technologický rozvoj, podnikanie, informačná spoločnosť, zamestnanosť, kvalifikácia a vzdelávanie. V druhom prípade je to „**Životné prostredie a prevencia voči rizikám**“. Ide najmä o prírodné a technologické riziká, vodné hospodárstvo, odpadové hospodárstvo, biodiverzitu a ochranu prírodného dedičstva, energiu a trvalo udržateľnú dopravu, kultúrne dedičstvo a krajinu.

Program podporuje dva rôzne typy intervencií, ktoré sa vzájomne dopĺňajú a spolu pomáhajú dosahovať ciele programu. Prvým typom sú regionálne iniciatívy, projekty iniciované aktérmi na regionálnej a miestnej úrovni zamerané na výmenu skúseností v konkrétnej oblasti politiky s cieľom identifikovať najlepšie praktiky a rozvinúť nové nástroje a prístupy k realizácii. Druhý typ intervencie sú tzv. „kapitalizačné projekty“ vrátane Fast Track Option (zrýchlená možnosť). Majú formu sietí spájajúcich regióny s bohatými skúsenosťami v konkrétnej oblasti politiky a regióny, ktoré sa chcú v danej oblasti zlepšiť. Cieľom programu INTERREG IVC je zabezpečiť, aby si identifikované tzv. najlepšie praktiky (best practices) našli cestu do programov konvergenencie a konkurencieschopnosti.

Operačný program bol vypracovaný konzorciom firiem (**CPC (Francúzsko), Haute Finance (Holandsko) a SENFTLEBEN CONSULT (Nemecko)**), ktoré získalo kontrakt na základe výberového konania a schválenia Skupinou pre programovanie, ktorá bola zložená zo zástupcov všetkých členských štátov EÚ, Nórska, Švajčiarska a zástupcov EK. Doplnkom Operačného programu je ex-ante hodnotenie a strategická environmentálna analýza SEA, ktoré boli vypracované konzorciom firiem **TERSYN (Štrasburg – Francúzsko), EURE-CONSULT (Luxembursko) a ECOSYSTEMS Ltd (Brusel – Belgicko)** taktiež na základe schválenia Skupinou pre programovanie. Uvedené aktivity boli financované z Technickej asistencie programu INTERREG IIIC.

Skupina pre programovanie bola zložená z jednotlivých zástupcov členských, kandidátskych a tretích krajín, pričom operačný program bol zo strany zúčastnených krajín predmetom predkladania a schvaľovania na národnej úrovni.

Na základe zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov a Smernice 2001/42/ES Európskeho parlamentu a Rady z 27. júna 2001 o posudzovaní vplyvov určitých plánov a programov na životné prostredie, bol Operačný program hodnotený z pohľadu dopadu na životné prostredie. Na základe pripomienkového konania vydalo Ministerstvo životného prostredia SR dňa 7. marca 2007 k materiálu súhlasné stanovisko a odporučilo schválenie Operačného programu na národnej a nadnárodnej úrovni.

Slovenská republika schválila návrh operačného programu INTERREG IVC uznesením vlády SR č. 488/2007 zo dňa 6. júna 2007.

Rozhodnutím Európskej komisie K(2007)4222 zo dňa 11. septembra. 2007 bol prijatý **Operačný program pre program interregionálnej spolupráce INTERREG IVC** na štrukturálnu pomoc Spoločenstva z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci cieľa Európska teritoriálna spolupráca vo všetkých členských štátoch EÚ za účasti Nórskeho kráľovstva a Švajčiarskej konfederácie. Uvedený dokument slúži ako základný zdroj informácií o programe INTERREG IVC a podľa neho sa riadi v celom programovom období 2007 – 2013 implementácia programu.

Rozhodnutím Monitorovacieho výboru pre program INTERREG IVC bol dňa 11. septembra 2007 schválený **Programový manuál pre program INTERREG IVC**, ktorý slúži hlavne potenciálnym projektovým žiadateľom, ktorí sa plánujú zapojiť do programu INTERREG IVC. Obsahuje podrobné informácie o vypracovaní, výbere, implementácii a uzavretí projektov v rámci programu INTERREG IVC. Program bol oficiálne spustený 21. septembra 2007 v Lisabone a zároveň bola slávnostne vyhlásená prvá verejná výzva na predkladanie projektov s termínom uzávierky 15. január 2008. Finančná alokácia pre program INTERREG IVC predstavuje výšku 321 mil. EUR pre celé programové obdobie 2007-2013.

1.2.2. Zhodnotenie stavu implementácie prvej verejnej výzvy na predkladanie projektov

V rámci prvej verejnej výzvy na predkladanie projektov bolo predložených celkovo 492 projektových žiadostí z jednotlivých krajín EÚ v celkovej finančnej alokácii 1.137 mil. EUR (tabuľka č. 2).

Slovenská republika predložila 3 projektové žiadosti na úrovni vedúceho partnera projektu. Na úrovni projektového partnerstva v rámci prvej verejnej výzvy predložilo celkovo 60 slovenských subjektov prostredníctvom svojho Lead partnera projektovú žiadosť v celkovej finančnej alokácii vyše 143 mil. EUR.

To znamená, že v rámci Slovenskej republiky bolo podaných celkovo 63 žiadostí v oboch prioritných osiach a oboch typoch intervencií (grafy č. 7, a 8a, b, c). Na rozdiel od predchádzajúceho programového obdobia sa do programu INTERREG IVC zapojili zástupcovia všetkých slovenských regiónov a bol zaznamenaný výrazný záujem o program interregionálnej spolupráce (graf č. 9a a 9b).

Vzhľadom na skutočnosť, že sa do prvej verejnej výzvy na predkladanie projektov zapojilo neočakávane veľa žiadateľov, musel byť zo strany Riadiaceho orgánu v Lille posunutý termín na schvaľovanie jednotlivých žiadostí Monitorovacím výborom až na jeho tretie zasadnutie. V súčasnosti prebieha hodnotiaci proces na nadnárodnej úrovni, pričom schválenie jednotlivých projektov je naplánované na mesiac september 2008.

V rámci druhého zasadnutia Monitorovacieho výboru boli preto schvaľované iba tzv. „kapitalizačné projekty“. Z celkového počtu dvanástich predložených kapitalizačných projektov bolo Monitorovacím výborom dňa 24. 4. 2008 v Ljubljane schválených celkovo 6 projektov, v rámci ktorých bude Slovenská republika prostredníctvom Banskobystrického samosprávneho kraja (ERIC ACTION) a Prešovského samosprávneho kraja (RAPIDE) súčasťou dvoch kapitalizačných projektov zameraných na oblasť zvýšenia efektivity inovačných regionálnych politík.

Implementácia jednotlivých projektov je naplánovaná na začiatok júla 2008 (graf č. 10).

2. Monitorovanie programov interregionálnej spolupráce

Za monitorovanie programov interregionálnej spolupráce zodpovedá nadnárodný monitorovací výbor, ktorý je zložený z jednotlivých zástupcov participujúcich krajín na príslušnom programe.

V rámci programového obdobia 2004-2006 boli zriadené štyri nadnárodné monitorovacie výbory, ktoré zahrňovali zástupcov jednotlivých krajín podľa príslušných geografických zón (Východ, Západ, Sever, Juh).

Pre programové obdobie 2007-2013 bol zriadený jeden spoločný monitorovací výbor pre všetky zúčastnené krajiny. Rokovania monitorovacieho výboru sa uskutočňujú v pravidelných intervaloch (polročne), pričom hlavnou úlohou monitorovacieho výboru je **najmä dohliadať nad implementáciou programu, efektívnosťou, kvalitou implementácie.**

- ročne posudzovať pokrok vykonaný smerom k dosiahnutiu špecifických cieľov pomoci;
- kontrolovať výsledky implementácie, najmä dosiahnutie cieľov definovaných pre jednotlivé stupne a jej strednodobé hodnotenie;
- posudzovať a schváliť výročnú a finančnú správu o implementácii, pred jej odoslaním Komisii;
- posudzovať a schváliť akékoľvek návrhy na doplnenie obsahu rozhodnutí Komisie pre príspevky z fondov;
- navrhovať úpravy pomoci pre zlepšenie dosiahnutia cieľov, alebo riadenia pomoci, v rátane z pohľadu finančného riadenia;

- schvaľovať postupy pre publicitu, založené na návrhu stratégie pre publicitu;
- schvaľovať a ak to bude nevyhnutné upravovať referenčné podmienky pre výzvy na predkladanie projektov;
- meniť zameranie projektu v prípade pochybností o naplnení strategických cieľov;
- rozhodovať o využití technickej asistencie.

Na národnej úrovni bol zriadený Interný dozorný a monitorovací výbor pre fondy EÚ, ktorého hlavnou úlohou v oblasti programov interregionálnej spolupráce je:

- monitorovať programy interregionálnej spolupráce z pohľadu národnej úrovne;
- monitorovať dodržiavanie všetkých vykonávacích predpisov;
- prerokovávať a schvaľovať programový dokument na obdobie 2007-2013;
- prerokovávať a schvaľovať mechanizmy, manuály, metodické usmernenia, príručky a iniciatívne materiály;
- monitorovať úroveň čerpania finančných prostriedkov z projektov interregionálnej spolupráce na národnej úrovni;
- prerokovávať výsledky finančných kontrol projektov interregionálnej spolupráce na prvej úrovni, vykonaných kontrolnými subjektmi Slovenskej republiky na národnej úrovni;
- prerokovať a zaujímať stanovisko k výsledkom auditu vykonávaného EK v rámci programov interregionálnej spolupráce;
- prerokovať a navrhovať opatrenia k procesu monitorovania programov interregionálnej spolupráce;
- informovať verejnosť o výsledkoch svojej činnosti a o stave monitorovania projektov interregionálnej spolupráce na národnej úrovni.

3. Kontrola a audit programov interregionálnej spolupráce

V priebehu implementácie programu iniciatívy Spoločenstva INTERREG IIIC a programu INTERREG IVC boli na Národnom orgáne vykonané viaceré kontroly a audity národnými a nadnárodnými inštitúciami. Jednotlivé kontroly a audity boli zamerané najmä na kontrolu riadiacich a kontrolných systémov Národného orgánu, ako aj vybraných projektových partnerov.

V rámci programu INTERREG IIIC bolo vykonaných celkovo 6 kontrol, pričom všetky zistenia boli nízkej závažnosti a boli Národným orgánom odstránené (tabuľka č. 3).

Pre program INTERREG IVC bol na Národnom orgáne vykonaný v priebehu programovania jeden audit zo strany KPMG, zameraný na pripravenosť Národného orgánu na implementáciu programu na národnej úrovni. Jednotlivé zistenia boli odstránené a zapracované do národných dokumentov (tabuľka č. 4).

ZÁVER

Z pohľadu Národného orgánu pre programy interregionálnej spolupráce je možné konštatovať nasledovné:

- iniciatíva Spoločenstva INTERREG IIC preukázala v krátkom období obrovský „mobilizačný potenciál“ spolupráce regiónov v rámci EÚ čo naznačuje veľký počet predložených žiadostí, ako aj veľký počet zúčastnených partnerov;
- európska otvorenosť voči interregionálnej spolupráci je vnímaná pozitívne zo strany regionálnych a miestnych orgánov;
- prístup zdola nahor vyhovoval do značnej miery hlavnej cieľovej skupine, keďže bol stimulovaný dopytom a dával rozhodovaciu právomoc regionálnym a miestnym verejným orgánom;
- celkový počet zapojených regiónov je vysoký, vrátane širokého geografického pokrytia (graf 6a a 6b);
- účasť partnerov z nových členských štátov na operáciách, ktorá predstavuje 20 % z celkového počtu partnerov je pomerne povzbudzujúca;
- iniciatíva Spoločenstva INTERREG IIC implementovaná v skrátanom programovom období 2004-2006 významnou mierou prispela k mobilizácii regiónov Slovenskej republiky prostredníctvom vytvárania spoločných nadnárodných projektov zameraných na oblasti spadajúcich do podpory ŠF EÚ;
- implementáciou programu INTERREG IIC v podmienkach Slovenskej republiky sa dosiahla väčšia skúsenosť s nadnárodnými programami zo strany regionálnych aktérov;
- na jednotlivých úrovniach regionálnej správy došlo k vyškoleniu administratívnych kapacít schopných realizovať projekty nadnárodného významu;
- realizáciou spoločných nadnárodných projektov sa dosiahol prenos a výmena skúseností a poznatkov, šírenie nástrojov a najlepších techník, pričom výstupy projektov boli zamerané na správne postupy, ktoré by mali byť integrované a ďalej rozvíjané v regionálnych akčných plánoch;
- projektoví partneri získali skúsenosti s riadením nadnárodných projektov, ako aj jednotlivých komponentov projektu;

- v rámci I. verejnej výzvy na predkladanie projektov programu INTERREG IVC je predložených niekoľkonásobne viac projektov zo strany slovenských projektových partnerov, rovnako stúpa aj záujem o aktívnejšie vystupovanie v projektoch v pozícii vedúceho partnera. (Kým v programe INTERREG IIIC nevystupoval v žiadnom projekte slovenský aktér v pozícii vedúceho partnera, v novom programovom období majú záujem o túto pozíciu zatiaľ traja slovenskí aktéri);
- interregionálna spolupráca zintenzívnila spoluprácu jednotlivých regiónov európskeho priestoru a prispela k odstráneniu bariér;
- riešenie tém interregionálnej spolupráce ako napr. - lesný manažment a rozvoj vidieckych oblastí (projekt ROBINWOOD), dopad dopravy na kvalitu ovzdušia v mestách (projekt CITEAIR), vytváranie európskej siete klastrov (projekt CLOE), zvýšenie efektívnosti prepravy tovarov (projekt ECO4LOG), podpora malých a stredných podnikov v oblasti regionálneho rozvoja (projekt More Cooperation), rozvoj logistických parkov (projekt REDETRAL), socio-ekonomický rozvoj pohraničných oblastí (projekt RESNAFRONT), podpora cezhraničných turistických destinácií (projekt Tourism Partners Europe), podpora tvorby pracovných miest, udržateľného regionálneho rozvoja, sociálnej kohézie a podnikania (projekt TRATOKI), boj proti sociálnej exklúzii a segregácii (projekt CASE), a iné, ktorých súčasťou boli slovenskí projektoví partneri predstavuje značný prínos pri budovaní a naplňaní cieľov definovaných v národných a nadnárodných strategických dokumentoch;
- získané skúsenosti z jednotlivých projektov majú potenciál pre vytvorenie spoločných nadnárodných projektov financovaných v rámci programu INTERREG IVC (napr. projekt ERIK ACTION, CLOE, RAPIDE) a vedú k dosiahnutiu a naplňaniu cieľov Lisabonskej a Göteborgskej agendy;

ODPORÚČANIA:

Záveru a poznatky z doterajšej implementácie programov interregionálnej spolupráce na úrovni Ministerstva hospodárstva SR ako Národného orgánu ako i na úrovni slovenských projektových partnerov možno zhrnúť nasledovne:

Na úrovni Národného orgánu:

- implementáciou programov interregionálnej spolupráce sa získali dôležité poznatky a prax pre riadenie nadnárodných programov z pohľadu národnej úrovne;
- získala sa prax z prípravy nadnárodných a národných dokumentov akú sú: Národné riadenie programu INTERREG IIIC, Mechanizmus vykonávania finančnej kontroly na I. úrovni, Metodické usmernenie pre výkon finančnej kontroly na I. úrovni, usmernenia k nezrovnalostiam, k administratívnym výdavkom, ku spoločným výdavkom, k používaniu eura, k publicite a pod., Interný manuál pre program INTERREG IVC;
- získala sa prax s implementáciou programu v anglickom jazyku;

- boli vytvorené predpoklady pre úspešnú realizáciu projektových partnerstiev;
- boli organizované odborné semináre zamerané na oblasť projektovej spolupráce, monitorovania, implementácie projektu a finančnej kontroly;
- boli organizované informačné a publikačné aktivity aj prostredníctvom intenzívnej komunikácie s potenciálnymi projektovými partnermi;
- zodpovední zamestnanci Národného orgánu sa zúčastnili na odborných seminároch, workshopoch a tréningových programoch organizovaných zo strany jednotlivých projektových partnerov ako aj nadnárodných orgánov;

Na úrovni slovenských projektových partnerov je potrebné:

- precízne spracovať projektovú dokumentáciu s dôrazom na špecifikáciu rozpočtu projektu a projektových komponentov;
- dodržiavať „filing systému“ v štruktúre podľa požiadaviek zo strany národných a nadnárodných orgánov;
- klásť dôraz na kvalitu predkladanej dokumentácie pre zabezpečenie výkonu kontroly na I. úrovni zo strany Národného orgánu (dohody o vykonaní práce, kurzové rozdiely a pod.);
- dôsledne dodržiavať podmienky verejného obstarávania, pravidiel v oblasti publicity a informovanosti v zmysle národných a nadnárodných predpisov.

Realizácia vyššie spomínaných odporúčaní zabezpečí úspešnú implementáciu programu INTERREG IVC v programovom období 2007 – 2013, zvýši záujem slovenských projektových partnerov realizovať interregionálne projekty, zabezpečí vysoké čerpanie finančných prostriedkov z ERDF ako aj zabezpečí zvýšenie kredibility slovenských projektových partnerov pri realizácii komunitárnych programov EÚ.

Najdôležitejším prínosom a výstupom programov interregionálnej spolupráce je získanie know-how v oblasti vytvárania nadnárodných projektov zo strany zainteresovaných orgánov na regionálnej a miestnej úrovni. Práve títo aktéri majú veľmi dôležitú úlohu v naplňovaní stratégií EÚ pre rast, zamestnanosť a trvalo udržateľný rozvoj.

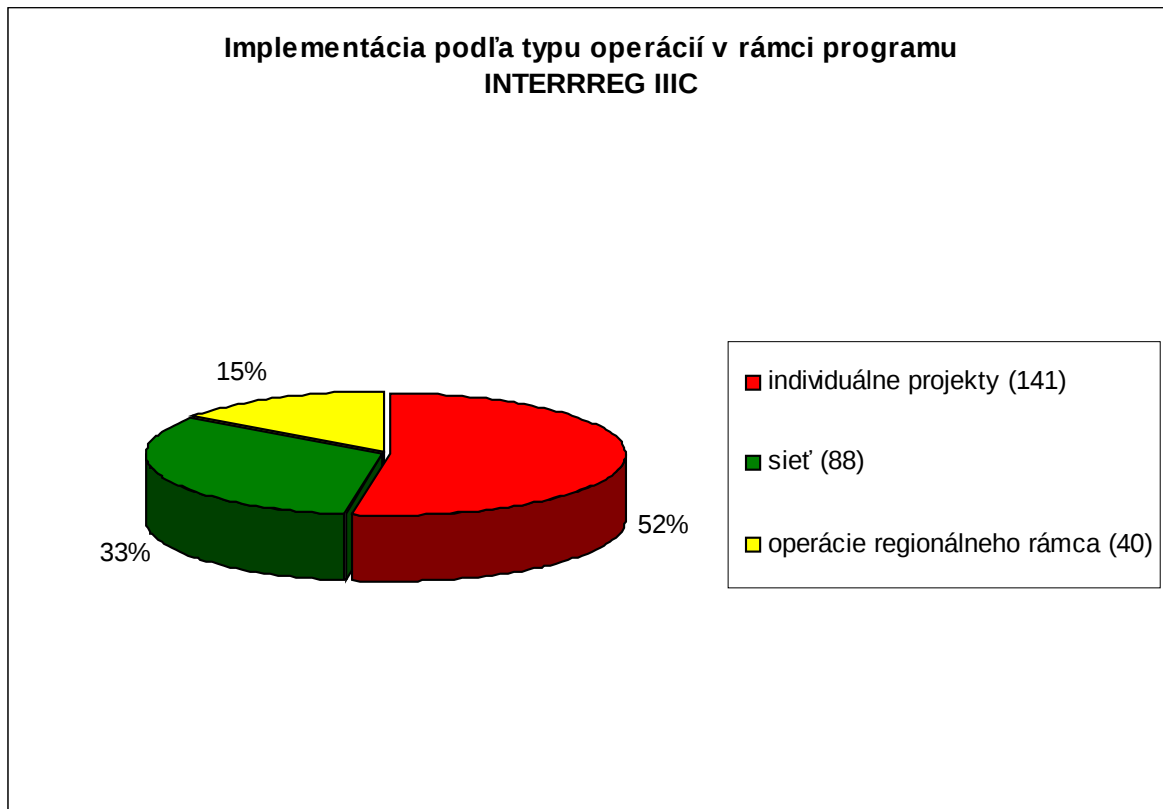
Program interregionálnej spolupráce uľahčí spoluprácu týchto aktérov tým, že im umožní spolupracovať a zlepšovať svoje politiky v relevantných politických oblastiach. Zároveň bude ale potrebné prepojiť jednotlivé politiky regiónov s agendou hospodárskej modernizácie Európskej únie.

Prílohy

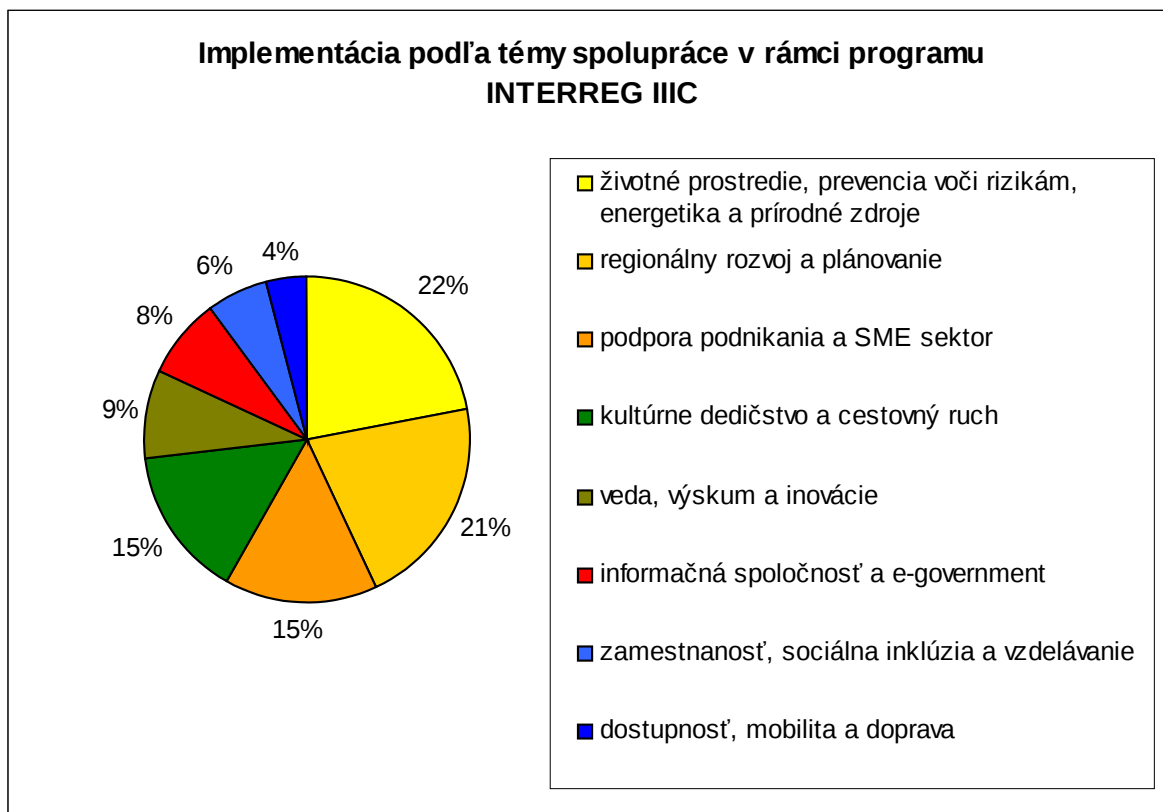
- Graf č. 1 Implementácia podľa typu operácií v rámci programu INTERREG IIC
- Graf č. 2 Implementácia podľa témy spolupráce v rámci programu INTERREG IIC
- Graf č. 3 Účasť SPP na programe INTERREG IIC podľa výziev
- Graf č. 4 Účasť SPP na programe INTERREG IIC podľa typu operácie
- Graf č. 5 Účasť SPP na programe INTERREG IIC podľa témy spolupráce
- Graf č. 6a Účasť SPP na programe INTERREG IIC podľa NUTS II
- Graf č. 6b Účasť SPP na programe INTERREG IIC podľa NUTS III
- Graf č. 7 Účasť SPP na 1. výzve programu INTERREG IVC podľa typu intervencie
- Graf č. 8a Účasť SPP na 1. výzve programu INTERREG IVC podľa priorít
- Graf č. 8b Účasť SPP na 1. výzve programu INTERREG IVC podľa tém v priorite 1
- Graf č. 8c Účasť SPP na 1. výzve programu INTERREG IVC podľa tém v priorite 2
- Graf č. 9a Účasť SPP na 1. výzve programu INTERREG IVC podľa NUTS II
- Graf č. 9b Účasť SPP na 1. výzve programu INTERREG IVC podľa NUTS III
- Graf č. 10 Kapitalizačné projekty schválené v rámci 1. výzvy programu INTERREG IVC dňa 24.4.2008 v Slovinsku, Ľubľana
- Tabuľka č. 1 Prehľad čerpania k 30.júnu 2008
- Tabuľka č. 2 Súhrnná štatistika 1. výzvy programu INTERREG IVC
- Tabuľka č. 3 Súhrn kontrol a auditov INTERREG IIC
- Tabuľka č. 4 Kontrola KPMG INTERREG IVC
- Zoznam č. 1 Prehľad slovenských projektových partnerov podľa jednotlivých verejných výziev na predkladanie projektov programu INTERREG III

Prílohy

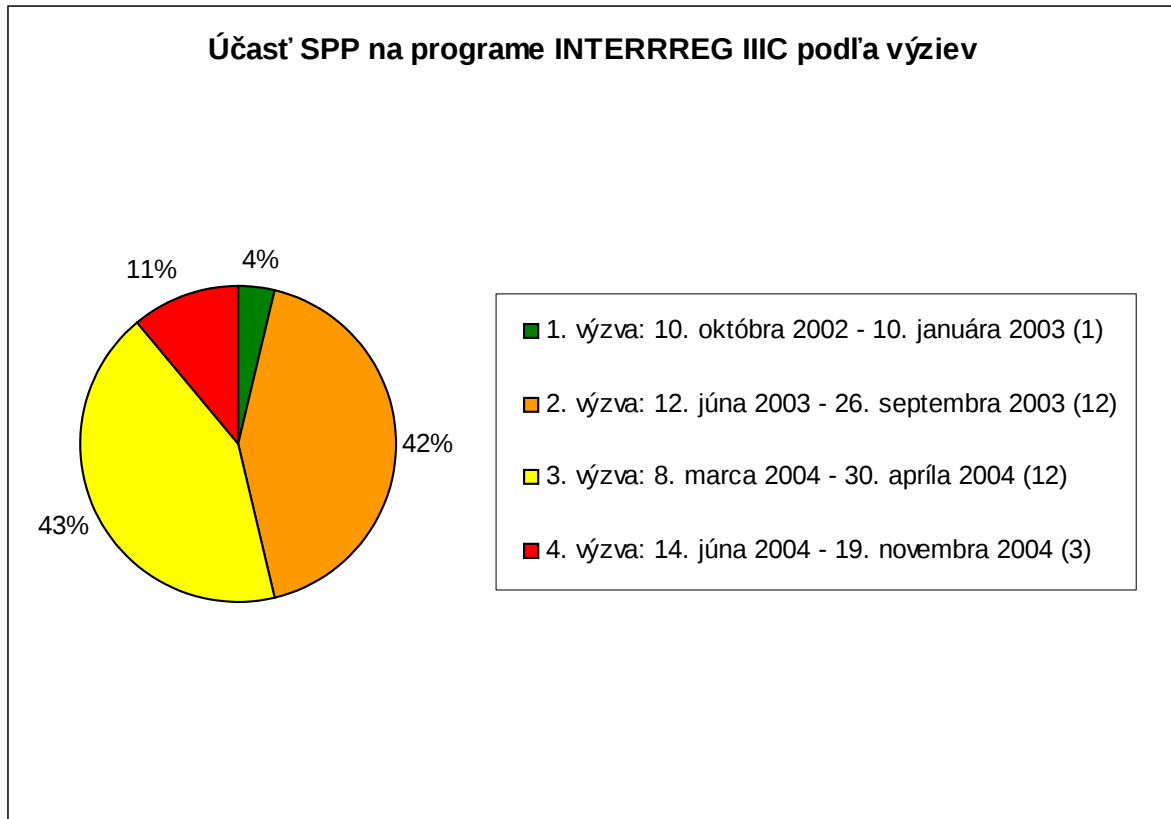
Graf č. 1

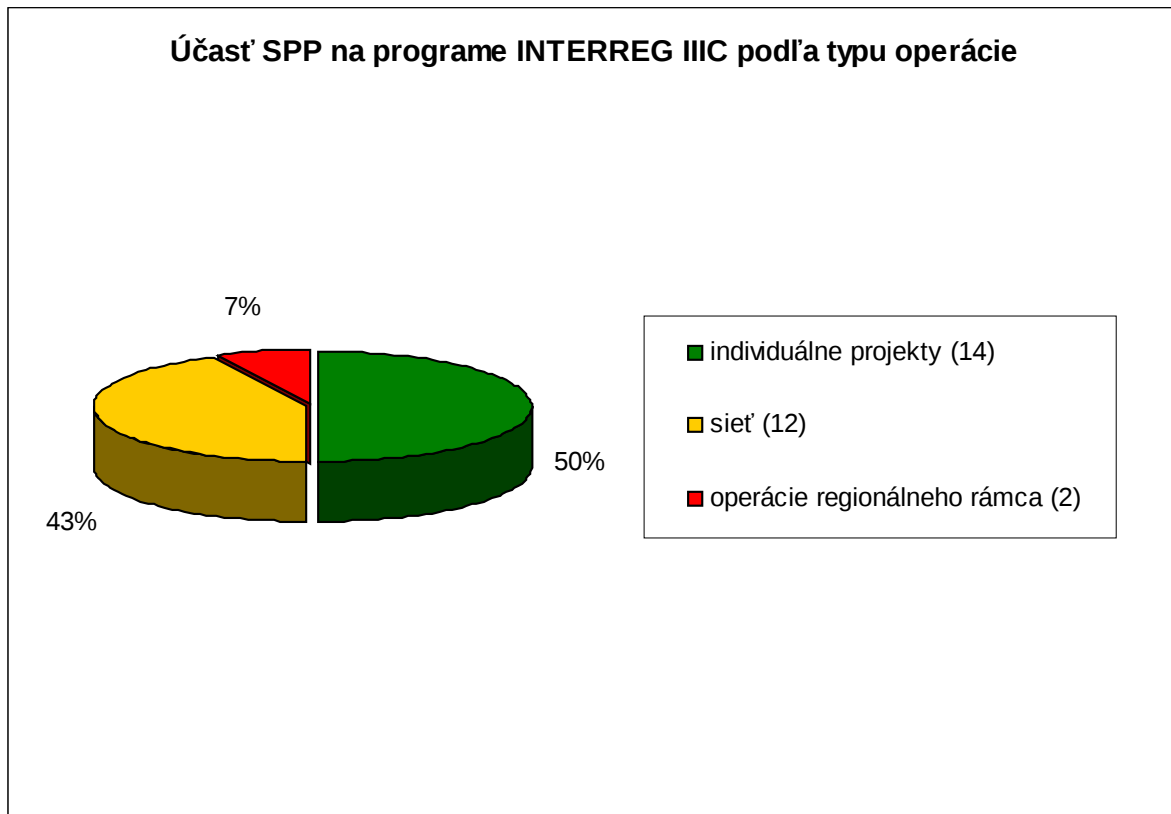
Graf č. 2

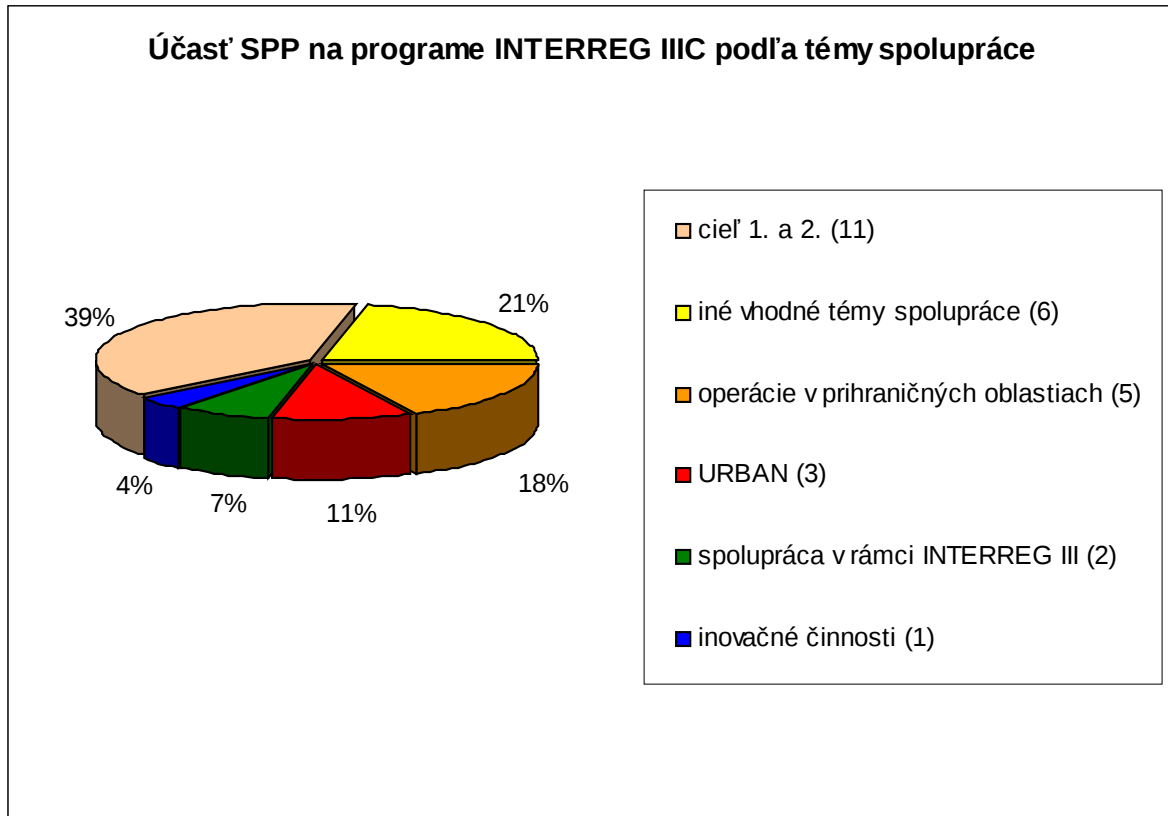
Graf č. 3

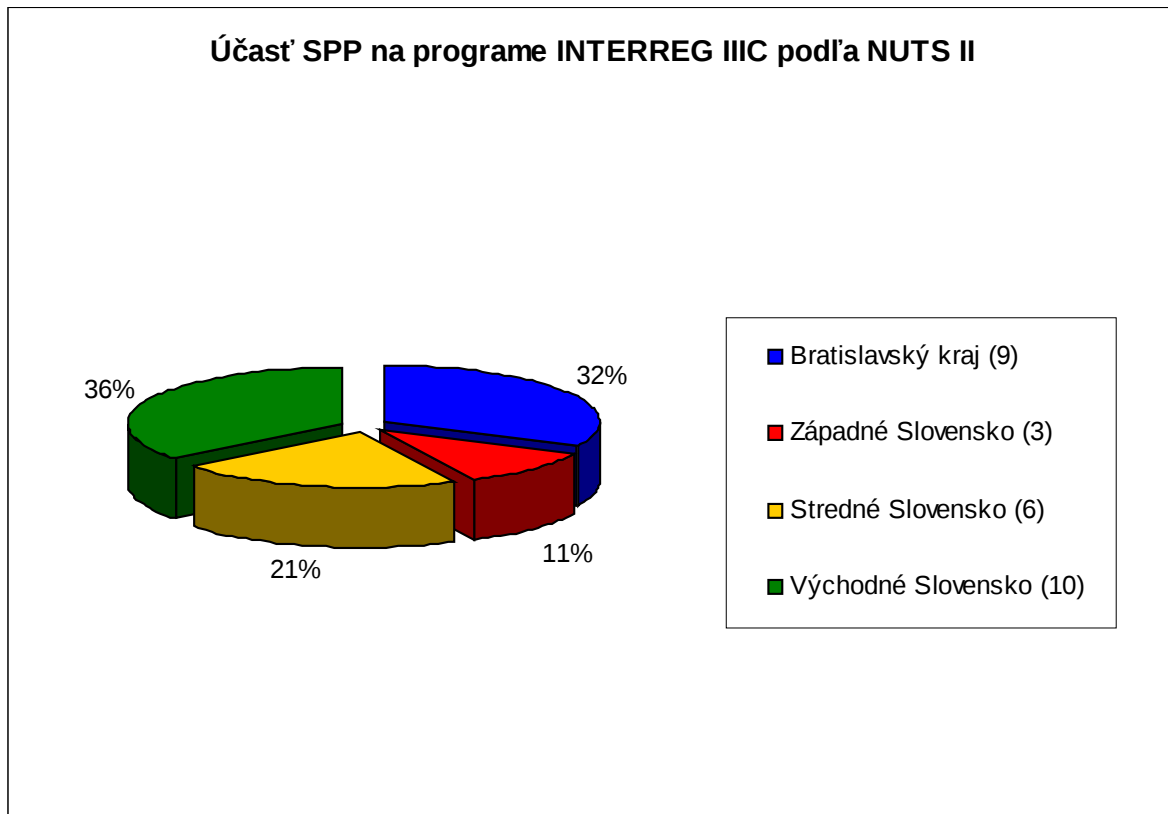
Graf č. 4

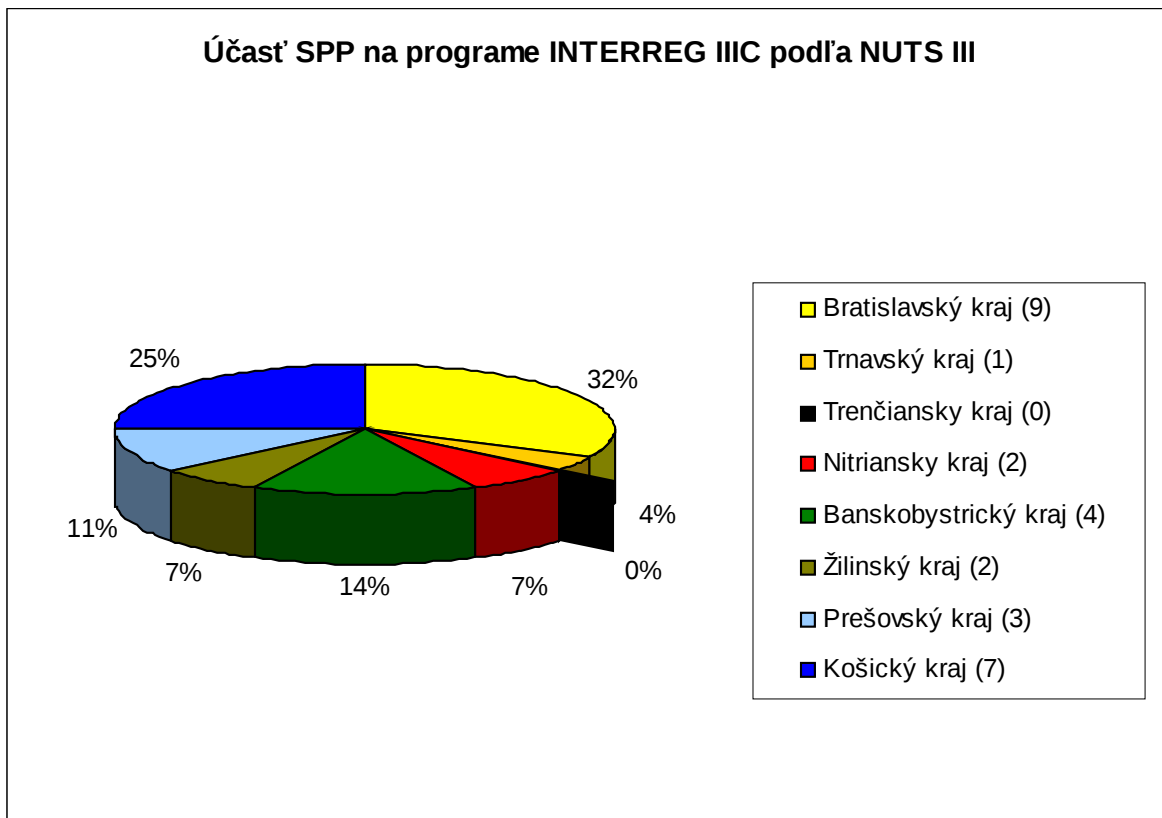
Graf č. 5

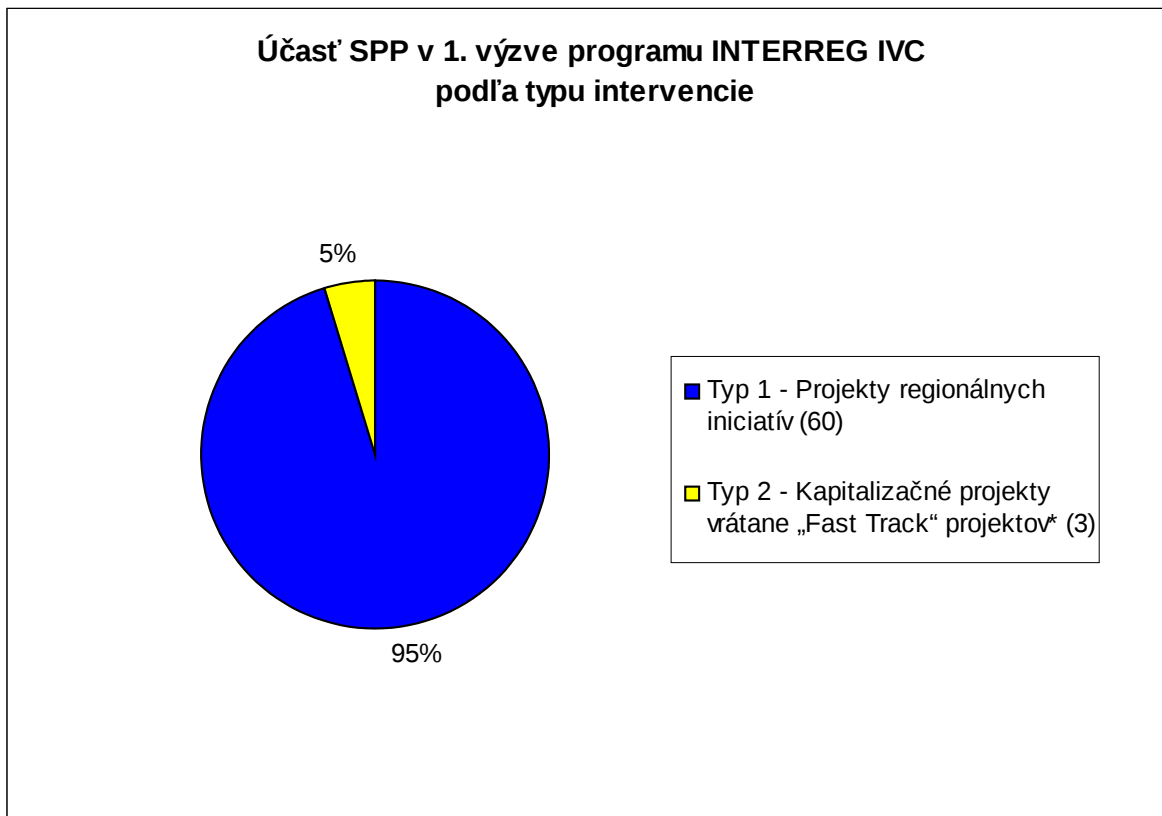
Graf č. 6a

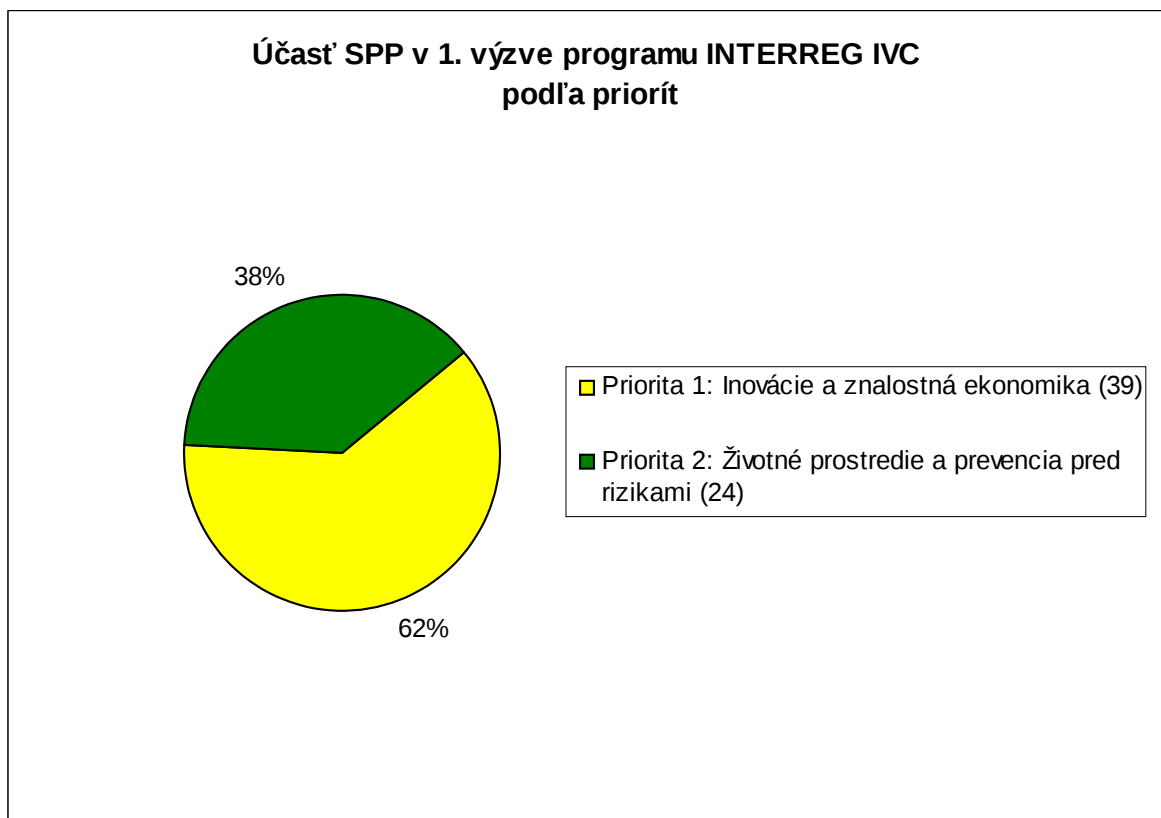
Graf č. 6b

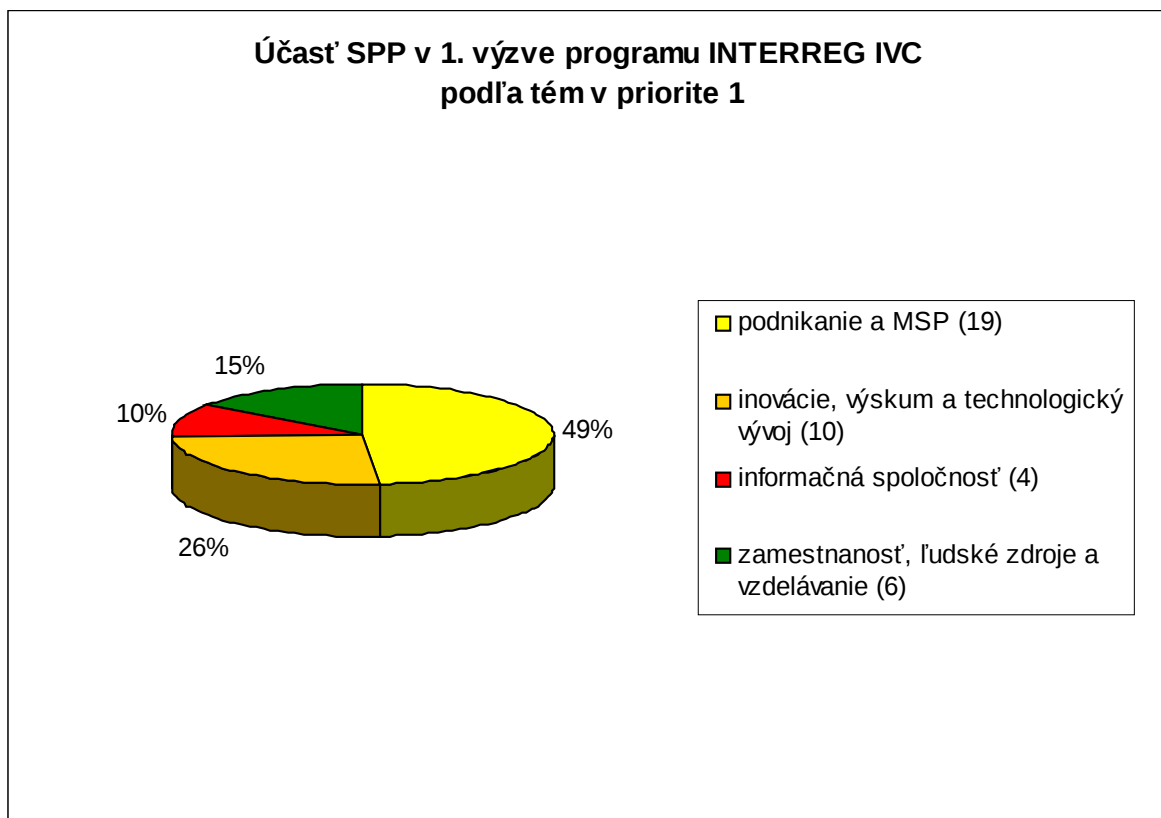
Graf č. 7

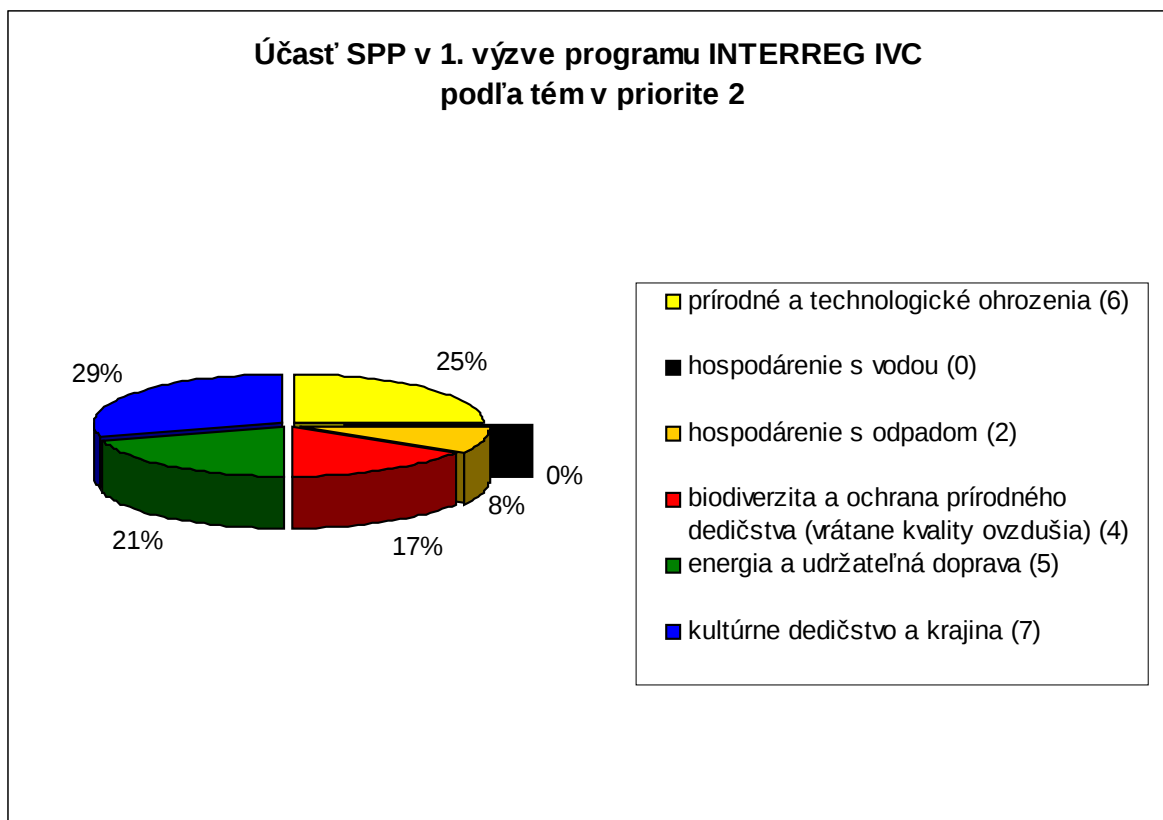
Graf č. 8a

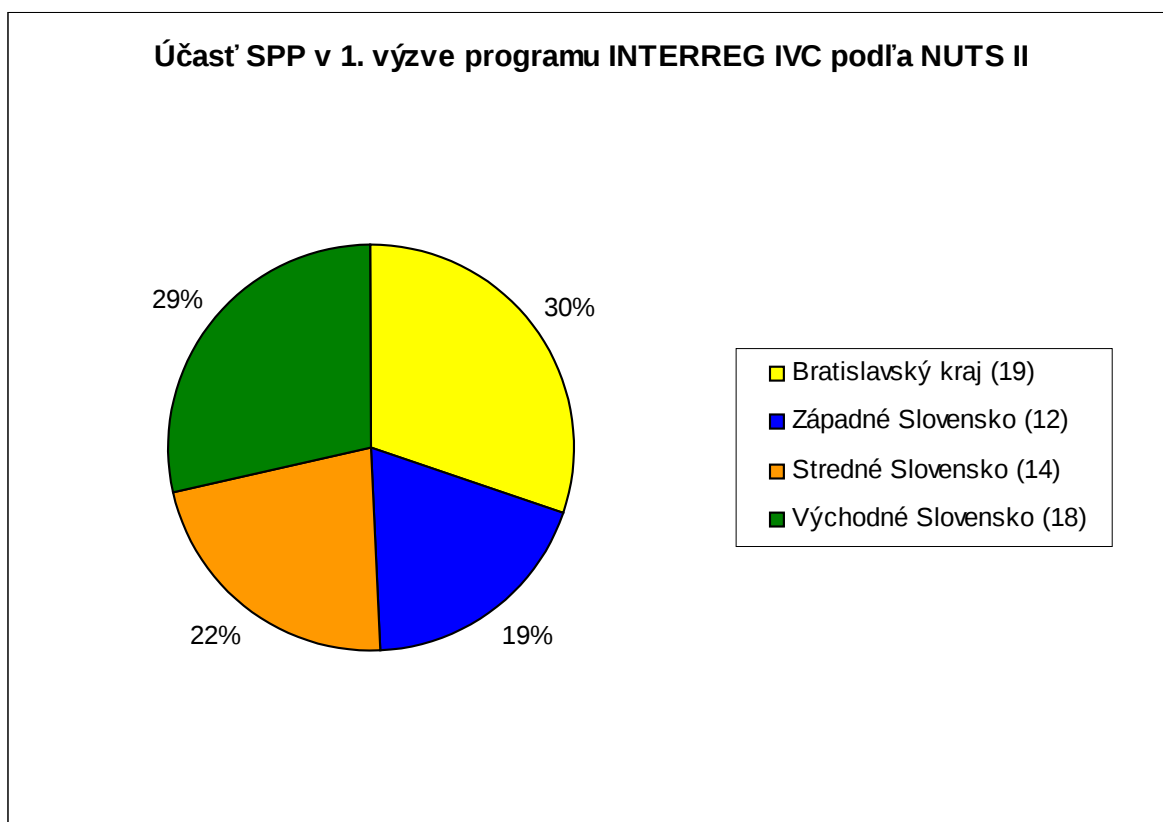
Graf č. 8b

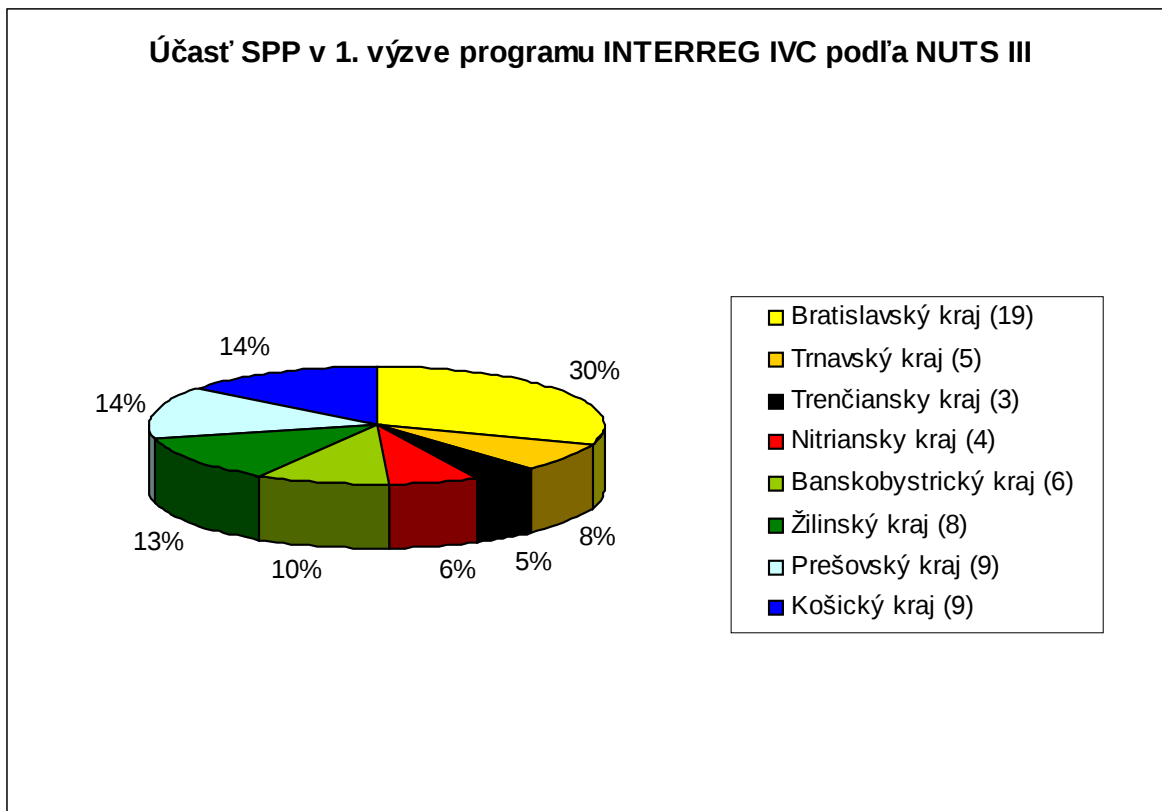
Graf č. 8c

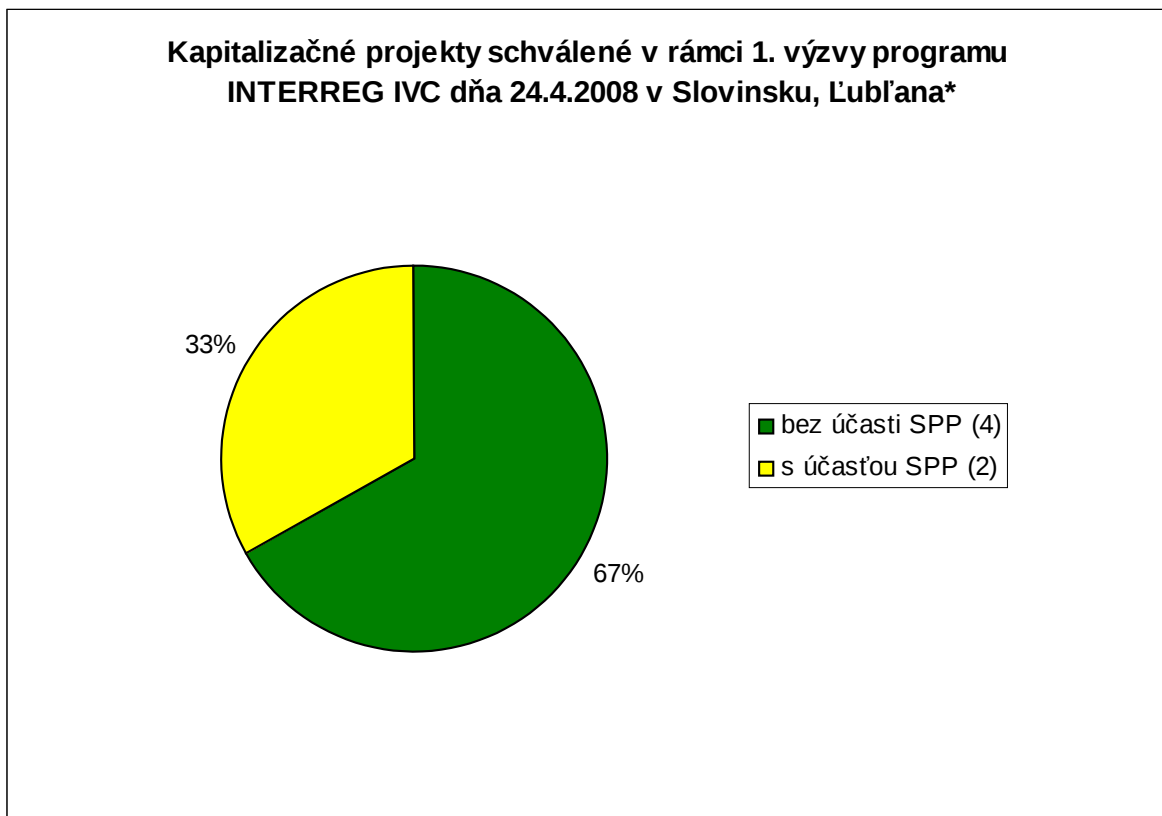
Graf č. 9a

Graf č. 9b

Graf č. 10

* z 12 kapitalizačných projektov bolo schválených 6 projektov, v 2 projektoch sú zapojení aj slovenskí projektoví partneri (SPP)

